

ního soudu v B., jako soudu knihovního, ze dne 19. prosince 1932 č. d. 2014/3, nelze přihlížeti už pro zákaz novot (§ 126, odst. 2 knih. zák.).

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 3. března 1933 č. j. R II 59/33. Karel Jelínek.

Právo autorské: Výpočet děl požívajících ochrany zákona původcovského je v zákoně čís. 197/1895 (§ 4) i v zákoně čís. 218/1926 (§ 4, odst. 2.) uveden jen příkladmo; je zůstaveno praxi, aby pod pojem děl literárních nebo uměleckých zahrnula i jiné výtvořky, než tam vypočtené. — Literárním dílem ve smyslu zákona původcovského je i vojenská mapa zeměpisného ústavu v Praze (v měřítku 1 : 200.000); třebaže byla zhotovena na základě generální mapy rakouské, byl jí tím, že byla opatřena českých názvoslovím, vtisknut ráz originálu; vydání turistické mapky (ve formě pohlednic) podle ní je zásahem trestným podle § 51 zák. čís. 197/1895; v subjektivním směru stačí k »vědomosti« o zásahu dolus eventualis. — Propadnutí rozmnoženin a nápodobenin, jakož i učinění neupotřebitelnými zařízení výhradně určených k rozmnožování nebo napodobování (§ 56, odst. 1. zák. čís. 197/1895; § 52, odst. 1. zák. čís. 218/1926) sledují též účel preventivní: aby bylo zamezeno, po případě stíženo další opakování bezprávného činu; nemají však povahu trestu (vedlejšího) nebo pokuty; nelze je proto od sebe oddělit ani při rozhodování otázky, má-li býti výkon těchto preventivních opatření podmíněně odložen. — Oprávnění soukromého obžalobce po rozumu § 58 zák. čís. 197/1895 uveřejnění na útraty obžalovaného rozsudek je v podstatě zadostiučiněním, nikoli vedlejším trestem nebo zabezpečovacím opatřením; proto soud není povinen vysloviti, zda se podmíněně odsouzení vztahuje též na ono oprávnění; postačí ustanovení § 5, odst. 1. zák. čís. 562/1919.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po veřejném líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 31. prosince 1930, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 51 zákona o právu původském ze dne 26. prosince 1895 čís. 197 ř. z.; vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání soukromého obžalobce, československého státu, zastoupeného moravskoslezskou finanční prokuraturou v Brně, z toho, že napadeným rozsudkem nebylo vyřčeno, zda se odkládá výkon výroku o propadnutí všech bezprávně pořízených výtisků kopie mapy československého generálního štábu, určených k odbytu, nechť jsou u kohokoliv a obroušení litografických kamenů, určených výhradně k protiprávnímu rozmnožování těchto kopií, a věc vrátil soudu první stolice, aby po případném jednání rozhodl, zda se odkládá výkon těchto výroků. Žádosti odvolání, aby bylo vyřčeno, zda podmíněně odsouzení se vztahuje také na

oprávnění československého státu uveřejniti rozsudek bez důvodů na útraty obžalovaného, nevyhověl.

D ů v o d y: I. Zmateční stížnosti, uplatňující číselně důvody zmatečnosti č. 4, 5, 9a), b) § 281 tr. ř., nelze přiznati oprávněnost. Nálezací soud zjistil, že mapky obžalovaného (ve formě pohlednic) byly pořízeny fotolitografickou cestou z generální mapy, vydané v měřítku 1 : 200.000 vojenským zeměpisným ústavem v Praze, že tato mapa byla obžalovanému jediným pramenem k této reprodukci a že změny jím provedené nejsou ani v nejmenším takového rázu, že by mohly vtisknouti těmto mapkám znak originálu a odstraniti výtku úplné reprodukce. Tato zjištění nejsou ve zmateční stížnosti napadena. Dále dospěl soud k závěru, že generální mapě vojenského zeměpisného ústavu v Praze nelze upříti originalnosti, i kdyby byla zhotovena na základě generální mapy rakouské, poněvadž byly do ní zakresleny vesměs názvy české, což dostačuje k tomu, aby ji zbavilo charakteru napodobeniny, když již, jak před tím uvedeno, i pouhé vyznačení turistických cest, cest automobilových a pro cyklisty nebo lyžaře stačí, aby mapě byl vtisknut ráz originálu. Ani tento závěr učiněný za zmíněných předpokladů není stěžovatelem výslovně napaden. Stěžovatel vytýká s hlediska zmatku podle § 281 č. 5 tr. ř., že rozsudek nevyřešil zásadní otázku, zda mapy v měřítku 1 : 200.000 požívají ochrany autorského práva a zda není pravdivou obrana obžalovaného, že mapy zmíněného měřítka vůbec nepožívají této ochrany. Soud zabýval se obhajobou obžalovaného, pokud tvrdí, odvolávaje se na rozhodnutí konference velvyslanců z roku 1922, že Československo má výhradně právo zhotovovati mapy (vztahující se na jeho území), které mají větší měřítko než 1 : 200.000, kdežto autorské právo ohledně map s tímto a menším měřítkem na Československou republiku ani na ostatní nástupnické státy nepřešlo. Než soud k vyvrácení této námitky pokládal za postačitelé poukázati na zjištění, že nebyla reprodukována (obžalovaným) mapa rakouského generálního štábu (v měřítku 1 : 200.000), nýbrž mapa vydaná (v měřítku 1 : 200.000) vojenským zeměpisným ústavem v Praze, která je sama originálem, a k níž tudíž má československý stát právo autorské. Stěžovatel vytýká, že tím nedá se vyvrátiti jeho obrana, nýbrž že musí býti podán jasný důkaz o tom, že čsl. zeměpisný vojenský ústav sám vlastními prostředky originál této mapy vytvořil a že by vůbec nestačilo na vznik díla chráněného okopírování mapy starého generálního štábu rakouského, neboť autorské právo k této mapě na československý stát vůbec nepřešlo. Není napadeno zjištění, že do mapy vojenského zeměpisného ústavu v Praze (v měřítku 1 : 200.000), reprodukováné obžalovaným, byly zakresleny názvy české, tudíž, že byla opatřena českou nomenklaturou. I když tedy tato mapa byla zhotovena na základě generální mapy rakouské (což ostatně i na mapě samé je uvedeno, která je opatřena záznamem: »Dle mapy býv. voj. zeměp. ústavu ve Vídni. — Vojenský zeměpisný ústav. — Rozmnožování vyhra-

zeno.«), byla zakreslením českých názvů na určitá místa tak, aby tím netrpělo znázornění terénu, zřejmě přetvořena zevní forma mapy samostatnou duševní produkcí. Tato změna již postačila, aby této mapě byl vtisknut ráz originálu, jak správně má za to nalézací soud, poněvadž nomenklatura, jakožto pomůcka orientační, je podstatnou součástí mapy a přichází tu po stránce právní k významu i ustanovení § 3 zákona o právu autorském, podle něhož právo původské se vztahuje k dílu jako celku i k jeho částem. Při tom je nerozhodno, zdali čsl. stát má autorské právo k mapě bývalého rakouského generálního štábu, podle níž čsl. vojenský zeměpisný ústav zhotovil svoji mapu, případně zda autorské právo k mapám v měřítku 1 : 200.000, do vlastnictví čsl. státu konferencí velvyslanců neodevzdaným, již je promlčeno uplynutím 30 let po vyjití (§ 46 zák. č. 197/1895 ř. z.). Proto právem zamítnul soud jako nerozhodné důkazy zaznamenané v protokole o hlavním přelíčení pod čís. 1—3, v němž stěžovatelka spatřuje neúplnost řízení ve smyslu § 281 č. 4 tr. ř., nehledě ani k tomu, že návrhy pod čís. 2 a 3 uvedené nejsou povahy skutkové, nýbrž právní a návrh pod čís. 2 spočívá nad to na zřejmém nepochopení § 2, odst. 2 zák. č. 197/1895.

Důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9a) tr. ř. shledává stěžovatel v tom, že nalézací soud přiznal vůbec mapkám, o něž běží, povahu mapek sloužících literárním účelům, jak toho vyžaduje § 4 č. 3 zák. č. 197/1895 ř. z. Výtku tato není dosti přesně stylisována. Nejde tu snad o mapky vydané obžalovaným, nýbrž o mapu vydanou vojenským zeměpisným ústavem v Praze, kterou obžalovaný reprodukoval a která je předmětem trestného zásahu do práva původského. Tuto měl stěžovatel patrně též na zřeteli, uváděje v dalším odstavci, že mapy generálních štábů nemají vlastnosti map, sloužících literárním účelům, nýbrž že jsou to mapy, vypracované k účelům vojenským. Nalézací soud vzal za svůj náhled znaleců profesora Š-y a plukovníka inž. M-a, kteří prohlásili ke konci svého posudku, že dnes všichni odborně pracující geografové na celém světě pokládají právě vojenské mapy za svůj hlavní a nepostradatelný pramen. Stěžovatel ani se nepokusil vyvrátiti správnost tohoto názoru. Tím méně snažil se pak blíže dovoditi, že právně mylným je názor soudu, jak vykládá omezení § 4 č. 3 zák. č. 197/1895 ř. z., že chráněné mapy musí sloužiti účelům literárním. K úplnosti dlužno uvésti toto: Předpisem § 4 zák. č. 197/1895 ř. z. neměl býti stanoven pojem děl literárních a uměleckých, kterým přísluší právo na ochranu, nýbrž mělo i v budoucnosti býti ponecháno praxi, hodlá-li některému dílu přirknouti vlastnosti, které odůvodňují jeho ochranu. Výpočet děl ochrany požívajících je tedy v zákoně uveden jen příkladmo, byť i výpočet tento byl velice podrobný (srv. Dr. Pospíšil, Výklad zákona o právu autorském, str. 26). Ani v novém zákoně o právu autorském ze dne 24. listopadu 1926 č. 218 Sb. z. a n., výpočet děl chráněných (v § 4, odst. 2.), přesto, že je velmi podrobný a podstatně

širší, než v dosavadním zákoně č. 197/1895, rovněž není taxativní. Je tudíž i tu zůstaveno praxi, aby pod pojem děl literárních neb uměleckých zahrnula i výtvořiny jiné, jež zákon výslovně nevypočítává (srv. Dr. Löwenbach, Právo autorské str. 33). Úmluva bernská o ochraně děl literárních a uměleckých, uveřejněná pod čís. 401 Sbírky zákonů a nařízení z r. 1921, výslovně stanoví pak v čl. 2, odst. 1., že výraz »literární a umělecká díla« zahrnuje všechny tvorby oboru literárního, vědeckého nebo uměleckého, nehledě k tomu, jakým způsobem nebo v jaké formě byly reprodukovány. V dalším pak výpočtu děl (příkladmo) uvádí též zeměpisné mapy. V odstavci pak třetím tohoto článku je stanovena povinnost smluvních států zajistiti ochranu děl výše zmíněných. Co právě bylo uvedeno, již plně postačuje k odůvodnění správnosti názoru nalézacího soudu, že zmíněná mapa, vydaná vojenským zeměpisným ústavem v Praze, požívá ochrany podle zákona o právu autorském (č. 197/1895).

Pokud pak vývody stížnosti se uplatňuje, že jsou u obžalovaného okolnosti, o nichž mluví § 281 č. 9 b) tr. ř., když prý po stránce subjektivní není mu možno přičítati vědomost o bezprávném počínání a že tudíž po stránce subjektivní neměl býti uznán vinným, dlužno uvést toto: Po stránce subjektivní k »vědomosti« zásahu ve smyslu § 51 stačí podle ustálené praxe *dolus eventualis*. Nežádá se totiž, aby na straně pachatelově bylo vždy plné vědomí o všech známkách činu rušebního, tedy přímé přesvědčení o tom, že svým jednáním porušuje práva jiné osoby, nýbrž stačí, zjistí-li se, že obžalovanému vzešly aspoň pochybnosti o případné jsoucnosti cizího práva původcovského, že však obžalovaný přes to jednal nezjednav si jistoty, takže by ho od jednání nebyla odvrátila ani jistota o cizím právu (srv. r. 1945, 2056, 2383, 2813, 2920 Sb. n. s.). Nalézací soud zjistil, že obžalovaný podle vlastního doznání měl pochybnosti, zda takové jednání (vydání turistické mapky ve formě pohlednic podle mapy generálního štábu) je dovoleno, a že, informuje se u inspektora obchodní komory Richarda K-e, tomuto tvrdil, že jde o kopii mapy rakouského generálního štábu, a že též k dotazu Čenka B-a, u něhož dal mapky zhotoviti, má-li povolení k vydávání těchto map, ujistil ho, že ano, ačkoliv to pravda nebylo. Na základě těchto zjištění, která nejsou stěžovatelem napadena, dospěl soud k přesvědčení, že obžalovaný, dav si zhotoviti své mapky z mapy československého generálního štábu, byl si vědom a musel si býti vědom, že vědomě zasahuje do autorských práv československého státu. Pochybnosti, které obžalovaný měl o oprávnění k reprodukci mapy, hleděl si sice rozptýlit zejména informací u Richarda K-e, avšak toliko ohledně mapy generálního štábu rakouského, nikoliv ohledně mapy vydané čsl. vojenským zeměpisným ústavem, na něhož jako vydavatele, tedy činitele nejpopovolanějšího, se o radu a o poučení neobrátil. Stěžovatel opomíjeje zmíněná zjištění snaží se dovoditi, že jednal *bona fide*, nejasa si vědom zásahu do práva původcovského. Při tom

poukazuje k tomu, že mapy generálního štábu rakouského z roku 1880 pozbyly již u nás ochrany práva autorského a že podle rozhodnutí konference velvyslanců nepřešlo na čsl. stát autorské právo k mapám v měřítku 1 : 200.000, takže předpokládal, že staré právo zaniklo a nového práva tu není. Než tyto vývody pro posouzení subjektivního zavinění nepadají na váhu, když je zjištěno, že obžalovaný nereprodukoval mapu bývalého rakouského generálního štábu, nýbrž mapu vydanou čsl. vojenským zeměpisným ústavem s českou nomenklaturou. Totéž platí o dalším jeho ostatně neprokázaném tvrzení, že k vydání mapek bylo mu uděleno právo policejními úřady a i ministerstvem vnitra, když obžalovaný ani netvrdil, tím méně pak prokázal, že zmíněným úřadům bylo známo, že při vydání mapek jde o reprodukci mapy čsl. vojenského zeměpisného ústavu. Z téhož důvodu je pak nerozhodná námitka, že obžalovaný předpokládal, že právo autorské k mapám generálního štábu rakouského zaniklo (promlčením), i kdyby bylo lze v ní spatřovati uplatňování důvodu trestnosti vylučujícího podle § 2 lit. e) tr. z., ježto v souzeném případě nešlo o reprodukci takové mapy. Uvedenými a nenapadenými zjištěními nalézacího soudu ve spojení s předchozími vývody je odůvodněn při nejmenším alespoň dolus eventualis, který, jak shora doličeno, stačí k trestnosti zásahu po stránce subjektivní, i když by se zvláště nepřihlíželo též k tomu, že mapa čsl. vojenského zeměpisného ústavu v Praze, o niž tu jde, byla opatřena výslovnou doložkou »Rozmnožování vyhrazeno«. Vzhledem k hořejším vývodům nebylo pak třeba blíže zabývat se otázkou, zda a pokud má čsl. vojenský zeměpisný ústav vlastní originální měření a zákresy map generálních v měřítku 1 : 200.000 jakož i další tvrzenou okolností, že mapy bývalého rakouského generálního štábu v měřítku 1 : 200.000 byly dosud bez závady otiskovány a vydávány. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zamítnouti.

II. Odvolání finanční prokuratury bylo vyhověno v tom bodě, že rozsudek nevyřkl, zda se odkládá výkon výroku o propadnutí všech bezprávně pořízených výtisků kopie mapy čsl. generálního štábu určených k odbytu, nechť jsou u kohokoliv, a o obroušení litografických kamenů určených výhradně k protiprávnímu rozmnožování těchto kopií, a nalézacímu soudu bylo uloženo, aby po případném jednání ve smyslu § 5 odst. 2 zák. č. 562/19 a § 5 vl. nař. č. 598/19 rozhodl, zda se odkládá výkon těchto výroků čili nic. Citované zákonné předpisy ukládají soudu, aby při přiznání podmíněného odsouzení, kde bylo zároveň vyřknuto propadnutí věcí, bylo v rozsudku výslovně stanoveno, odkládá-li se výkon tohoto výroku čili nic. Propadnutí rozmnoženin a nápodobenin jakož i učinění neupotřebitelnými zařízení výhradně určených k rozmnožování neb napodobování (§ 56 odst. 1 zák. č. 197/95 příp. § 52 odst. 1. zák. č. 218/26) sledují zřejmě též účel preventivní, aby totiž bylo zamezeno, případně stíženo další opakování bezprávného činu, nemají však ráz trestu nějakého (vedlejšího)

nebo pokuty (srov. dr. Pospíšil str. 272, 273 a dr. Löwenbach str. 223). Nelze je tedy od sebe oddělit ani při rozhodnutí otázky, zda výkon těchto preventivních opatření má být odložen. Naproti tomu nebyl soud však povinen, aby dále též vyřkl, zda odloženo je také oprávnění přiznané čl. státu uveřejnění na útraty obžalovaného rozsudek (§ 58 zák. č. 197/95). K vyřešení této otázky postačí ustanovení § 5 odst. 1. zák. č. 562/19. Soukromému žalobci přiznané oprávnění k uveřejnění rozsudku je v podstatě zadostiučiněním (srov. obdobná ustanovení § 27 odst. 2 zák. o ochraně známek, § 104 patent. zák. § 40 zák. proti nekalé soutěži a § 14 odst. 2 tiskové novely), a nikoli trestem vedlejším neb zabezpečovacím opatřením (srovnej Liszt-Schmidt, Lehrbuch des deutschen Strafrechtes z r. 1932 str. 368, Altmann I. sv. str. 103, rozh. 2932 víd. sbírky 2. poznámka k tomu, částečně jinak Altmann II. svazek str. 1451). Soukromému žalobci je ponecháno na vůli, zda oprávnění k uveřejnění rozsudku použije ve lhůtě rozsudkem stanovené. Nejde tu o případ, kdy soud z úřadu nařizuje uveřejnění rozsudku (na př. podle § 23 zák. č. 568/19 a § 21 zák. o potravinách). Nesrovnává se s povahou trestu (ani vedlejšího), uloženého soudem, aby jeho výkon závisel na vůli soukromého žalobce, pokud zákon tak výslovně nepřipouští. Proto odvolání v tomto směru nemohlo míti úspěch.

R o z h o d n u t í n e j v. s o u d u z e d n e 7. p r o s i n c e 1932,
Zm II 161/31. Dr. B.

L I T E R Á R N Í Z P R Á V Y.

JUDr. Zdeněk Neubaer: **Pojem státního území.** Studie státovědecká. (Sbírka spisů právnických a národohospodářských, svazek LXIII.) Praha-Brno 1933, str. 102.

Spis docenta Neubauera jest monografií, věnovanou této dosti zanedbávané otázce všeobecné státovědy s hlediska právního. Rozpadá se na dvě části. V první, nadepsané »Literárně historická«, rozebírá dosavadní teorie státního území. V druhé, nazvané »dogmatická«, se pokouší o samostatnou konstrukci tohoto pojmu. Tato druhá část zaujímá asi dvě třetiny celého spisu a v ní spočívá těžiště knihy. Nicméně i první část jest svědomitě zpracována. Vedle závěrečného oddílu »Kritický rozhled po dosavadních teoriích státního území« rozpadá se na šest kapitol, probírajících jednotlivé směry: princip patrimoniální a teorie vlastnická, princip teritoriální a pojem územní výsosti, teorie předmětová; teorie kvalitní a prostorová, teorie kompetenční, konečně teorie normativní. Materiál, který tam autor probírá, jest obrovský. Trpí však jistou neúměrností. Kdežto pokud jde o autory německé, připomíná i názory osob dosti málo významných, které nepřinesly celkem žádnou zvláštní originální koncepci (tak str. 18, 20), naproti tomu